

ZPRAVODAJ

ČÍSLO: 11/03 – listopad 2003

ROZHOVOR

„Chceme se podělit o to, co se v naší obci podařilo, s čím máme dobré zkušenosti.“

Rozhovor s paní Annou Mužnou, starostkou obce Skotnice (první obce v Národní síti Zdravých měst, obcí a regionů ČR).

Paní starostko, loni získala obec Skotnice dvě ocenění – v soutěži O lidech s lidmi za projekt Moje obec, moje věc a dále cenu od tehdejšího velvyslance EU v ČR pana Ramiro Cibriána za projekt Junior – Senior. Čeho se projekty týkaly?

Oba vznikly z potřeby podnítit zájem veřejnosti o dění v obci. O názory a nápady občanů máme zájem, veškeré dění v obci je s veřejností konzultováno formou veřejných projednávání, plánovacích víkendů, existují i dětská fóra, fóra podnikatelů, aj. Jako novinku jsem zavedli pravidelné neformální setkávání zástupců místní samosprávy s veřejností. Koná se jednou za dva měsíce a konfrontují se na něm názory a nápady obou stran. Ke zjišťování názorů veřejnosti a informování o aktuálním dění v obci využíváme např. sms zprávy, ankety či dotazníková šetření. Osvědčilo se nám také umístění informačních skříněk a tabulí na netradičních místech v obci, a to na budovách mateřské školy, prodejnách smíšeného zboží a pohostinských zařízení. Mohu s potěšením říci, že to všechno vedlo k cíli, tedy ke zvýšení zájmu veřejnosti o dění v obci. Důkazem je i prvenství v krajském kole soutěže „Obec roku 2003“.

Zmínila jste, že jako prostředek komunikace s občany využíváte také sms zprávy. To je dost neobvyklé...

Ano, komunikovat prostřednictvím sms zpráv je u nás možné s ohledem na to, že obec je malá. K dnešnímu dni má přesně 651 obyvatel a většina občanů, a to i ti starší a děti, vlastní mobilní telefon. Kdo měl zájem o to, aby mu byly informace o dění v obci poskytovány touto formou, telefonicky nám sdělil kontakt. Za využívání netradičních a neformálních způsobů komunikace s občany jsme v rámci celostátního kola soutěže „Obec roku 2003“ získali zvláštní ocenění.

Můžete nám přiblížit zmiňovaný projekt „Senior – Junior“ ?

Bývá zvykem, že do dění v obci se zapojují většinou lidé mladšího a středního věku, ale děti ještě ne a senioři zase už ne. Takže cílem tohoto projektu bylo

vtáhnout tyto dvě 'okrajové' věkové kategorie do života v obci a zároveň také pomoci řešit vztahy mezi nimi. Obě věkové kategorie projekt přijaly za svůj a výsledkem je zřízení a vybavení společné klubovny pro volnočasové aktivity, činnost čtyř nových zájmových kroužků a nepřeborné množství společných akcí. Za všechny bych ráda jmenovala např. program "Babičko, dědečku, nauč mne to také", ve kterém jde o přiblížení tradičních vánočních a velikonočních zvyků a předání rukodělného umu - pletení pomlázek, košíků, apod. To, co nás nejvíce těší, je skutečnost, že se nám podařilo posílit pocit sounáležitosti s obcí právě u těchto dvou věkových kategorií, že nám mladí lidé neodcházejí do měst a že mají k místu, kde žijí a vytvářejí si svůj domov, velmi pěkný vztah.

Co bylo hlavním impulsem pro vstup obce Skotnice do NSZM ČR?

Činnost NSZM ČR a iniciativy jednotlivých Zdravých měst jsme pravidelně sledovali na stránkách odborných časopisů Moderní obce a Veřejné správy a jejich aktivity nám byly blízké. Určité zkušenosti, především v komunitní práci, jsme již měli, ale samozřejmě vždy je co zlepšovat. Věříme, že členství v NSZM ČR nám přinese nové znalosti a zkušenosti. Chceme se podělit o to, co se nám podařilo, a s čím máme dobré zkušenosti.

AKTUALITY

**Zdravá města, obce a regiony:
Cena ministra životního prostředí
za rok 2003**

Ve čtvrtek 20. 11. na slavnostním setkání v Letním refektáři Strahovského kláštera předal ministr životního prostředí **RNDr. Libor Ambrozek** celkem osm "**Cen ministra za rok 2003**". Za unikátní a dlouhodobě stále úspěšněji realizovaný projekt zavádění principů ochrany zdraví a životního prostředí, stejně jako principů udržitelného rozvoje, do praktického života českých obcí, měst a regionů ocenil ministr asociaci Národní síť Zdravých měst ČR. Za zvuku slavnostních fanfár cenu převzal 1. náměstek primátora města Brna a politik pro Projekt Zdravé město Ing. Rostislav Slavotínek. Po skončení slavnostního předávání cen ministr Ambrozek vzkázal členům NSZM ČR: „Vztah k životnímu prostředí se nedá vytvořit jen zákony a činnostmi ministerstva, jednou z klíčových věcí je právě chování samosprávy. Lidé ve svém městě či obci prožijí velkou část života,

takže jejich vztah k přírodě se utváří také podle toho, jaké je tam životní prostředí, jestli je v ulicích čisto, čistý vzduch, zeleň... Velmi záleží na tom, jak se jejich úředníci budou chovat. Členům NSZM ČR děkuji za to, co pro zkvalitnění života dělají. Jejich činnost sleduji celé roky a musím říci, že jejich snažení velmi fandím."

Litoměřice hostily Zdravá města

Zástupci Zdravých měst, obcí a regionů se ve čtvrtek 13. 11. sjeli do Litoměřic nejen na zasedání Valné hromady Národní sítě Zdravých měst ČR (NSZM ČR), ale zároveň s cílem dozvědět se co nejvíce o alternativních zdrojích energie, s nimiž má toto historické město bohaté zkušenosti.

Podzimní Valná hromada NSZM ČR **schválila přistoupení 5 nových členů.** Staly se jimi město Koprivnice, obec Skotnice a tři mikroregiony: Podralsko, Chopos a Kroměřížsko. V současné době zaštiťuje NSZM ČR celkově 800 municipalit a 1,6 milionu obyvatel. Dále valná hromada schválila **díličí úpravu Stanov NSZM ČR** přijatých na letošním jarním zasedání. Doplněk rozšiřuje pravomoci Rady NSZM ČR pro „zvyšování laťky“ při posuzování kvality postupu jednotlivých Zdravých měst. Byl rovněž schválen **plán činnosti a rozpočet na rok 2004.** V komentáři k tomuto bodu zaznělo, že řádní členové oceňují NSZM ČR za poskytované služby i za celostátní akce. Vzhledem k rostoucí poptávce a nárůstu počtu akcí (např. celostátní semináře, školicí akce pro úřady apod.) jsou v příštím roce plánovány vyšší výdaje na odborné poradce a školitele. Navýšena byla také např. částka na výrobu propagačních materiálů a na překlady, protože asociace bude dále rozvíjet mezinárodní propagaci svých členů. V Litoměřicích byla též významně upravena pravidla pro stanovení výše platby **členského příspěvku NSZM ČR** na rok 2004. Novinkou je, že přidružené město **do 20 tisíc obyvatel neplatí žádný členský příspěvek**, stejně jako mikroregiony a kraje.

Poradce NSZM ČR pro finanční zdroje Ing. Brožek na valné hromadě přednesl nejaktuálnější informace

o **možnostech získávání finančních zdrojů ze strukturálních fondů EU.** NSZM ČR nabízí řádným členům bezplatné konzultační služby pro přípravu projektů - tzv. **Projektový inkubátor.** Projektové inkubátory proběhly nebo jsou připraveny v Chrudimi, Moravské Třebové, Valašském Meziříčí, Prostějově, Třebíči, Kroměříži a ve Vsetíně. „Jako pozitivní zjištění lze uvést, že v každém městě byly dosud nalezeny 2-3 projekty, které bez výraznějších úprav splňují nároky na reálné financování z EU v roce 2004,“ poznamenal Ing. Petr Švec, tajemník NSZM ČR. Pro **získávání dotací** v roce 2003 podpořila NSZM ČR svým kladným vyjádřením dosud 38 projektů ve 12 členských městech (nejvíce aktivní byl Vsetín, dále Brno a Chrudim).

U příležitosti setkání v Litoměřicích se zástupci Zdravých měst inspirovali **využíváním alternativních zdrojů energie.** Prohlédli si sluneční kolektory na ohřev teplé užitkové vody, které jsou instalovány na Základní škole Na Valech. Právě ve využívání alternativních zdrojů energie je Zdravé město Litoměřice před ostatními městy o krok napřed. V současné době se mohou pochlubit kolektorovými poli na ohřev TUV na několika budovách – např. azylový dům, městská hájenka, dětský domov a další.

Kroměříž: Děti vědí, proč si nezapálit

Studentky Střední zdravotnické školy představily dětem ze základních škol zdravý trend. „In“ je přece nekouřit!

Zajímavý program zaměřený na prevenci kouření nabídl na konci listopadu studentky třetího ročníku Střední zdravotnické školy v Kroměříži žákům druhého stupně základních škol. Program nazvaný „In je nekouřit!“, jehož součástí byla panelová výstava a diskuse na vybraná témata, probíhal na střední škole ve dnech 20. - 25. 11. „Studentky si v PowerPointu samy připravily velice zajímavou prezentaci s animacemi, která atraktivní formou vtáhla školáky do problematiky. Přiblížily jim historii kouření, složení tabáku i to, jak kouření poškozuje jednotlivé orgány. Společně se školáky vymýšleli argumenty Proč kouřit a proč ne, luštili křížovku s tajenkou 'Když člověk nekouří je in!',“ popisuje

koordinátorka programu Dana Aronová, odborná učitelka ze Střední zdravotnické školy. „Důraz byl kladen na individuální přístup. Studentky pracovaly vždy pouze s jednou třídou nebo skupinou přibližně 60 minut,“ upřesňuje. Výstava byla oproti loňskému roku doplněna o nové poznatky související se škodlivostí kouření tabáku i marihuany. Na fotografiích si školáci prohlédli například to, jak vypadají plíce kuřáka nebo rakovinový nádor způsobený kouřením. „Programu se zúčastnilo celkem 251 žáků ze základních škol z Kroměříže i z okolí a také žáci kroměřížské Praktické školy v Mánesově ulici,“ přiblížila koordinátorka programu Dana Aronová. Letos proběhl již druhý ročník této akce. Děti jednoznačně dospěly k názoru, že lépe je nekouřit.

Třebíč: Centrum pomáhá dospělým řešit otázku „Co s volným časem?“

Za podpory grantového programu Zdravého města Třebíč vzniklo při Soukromé střední odborné škole a Středním odborném učilišti, s. r. o. Centrum volného času dospělých. Cílem centra je nabídnout možnost efektivního využití volného času, dát prostor pro navazování nových přátelství a pro seberealizaci, pomáhat řešit obtížné životní situace a v neposlední řadě otevřít školu pro aktivity dospělých. Součástí centra je i poradenská činnost v oblasti práva, psychologie, zdraví a zdravého životního stylu. Program je určen zejména ženám na mateřské dovolené, nezaměstnaným a svobodným matkám, ale vítání jsou i ostatní zájemci z řad široké veřejnosti. S dětmi, jejichž rodiče se účastní programu centra, pracují členové studentské společnosti VS-WORLD. V prosinci Centrum volného času dospělých nabídne např. kurz Aranžování a drobné vánoční dárky (2. 12.) i vánoční posezení (16. 12.). Vymezen je také prostor pro témata, o která bude zájem ze strany veřejnosti.

Chrudim: Děti malovaly svět

Svět očima dětí z dětských domovů a výchovných ústavů z celé České republiky si mohla veřejnost po čtrnáct dní přijít prohlédnout do vestibulu chrudimského divadla Karla Pippicha na výstavu „Já a můj svět“. Vyvrcholením celé akce se stal benefiční koncert spojený s dražbou nejlepších prací.

Čtvrtý ročník oblíbené **výtvarné soutěže** vyhlásila partnerská organizace Projektu Zdravé město Centrum J. J. Pestalozziho společně s oddělením prevence kriminality města Chrudimi. Nejlepší výtvarné práce dětí si mohli zájemci přijít prohlédnout ve dnech 13. - 24. 10. do vestibulu divadla Karla Pippicha v Chrudimi. Slavnostní tečkou za výstavou malých výtvarníků byl **benefiční koncert** spojený s dražbou čtyř nejlepších výkresů. Sestava účinkujících byla skutečně hvězdná! Na koncertu vystoupily zpěvačky Věra Martinová a Anitta, populární dívčí skupina Holki, zpěvák

Vítězslav Vávra. Ukázky z muzikálu Bídníci a Drákula představili Tomáš Bartůněk a Kateřina Mátlová. Diváky potěšilo také vystoupení souboru dětí z chrudimské mateřinky Tralaláček. „Celkový výtěžek koncertu byl asi 30 000 korun. Peníze byly věnovány chrudimskému Dětskému krizovému centru a domu na půli cesty, který je určen dětem a mládeži z dětských domovů a výchovných ústavů, kteří se ocitli v nouzi a nemají vhodné či vůbec žádné rodinné zázemí,“ sdělil nám Pavel Tvrdík z Centra J. J. Pestalozziho. Závěrem dlužno dodat, že výtvarná soutěž byla součástí projektu prevence kriminality mládeže.

Boskovice: Čisté město je zrcadlem jeho obyvatel

V pondělí 20. 10. se v Boskovicích uskutečnilo veřejné projednávání projektu Čisté město je zrcadlem jeho obyvatel. Projekt je součástí projektu Zdravé město Boskovice.

Soudě podle účasti veřejnosti - celkem přišlo 6 občanů - je v Boskovicích s čistotou vše v pořádku. Naštěstí zástupci města jsou jiného názoru, a tak místostarostka a politička pro Projekt Zdravé město Ing. Jaromíra Vítková s přítomnými postupně probrala obsah projektu. Mezi nejdiskutovanější patřily oblasti: odpadkové koše a popelníky, tříděný odpad a dostatečný počet nádob, čistota komunikací a chodníků zejména v centru města a jeho blízkém okolí, černé skládky a rumištní plochy na území Boskovic a zajištění úklidu exkrementů majiteli psů a dalších zvířat. Vedení města věří, že i přes nízkou účast občanů na veřejném projednání projektu není tato oblast veřejnosti lhostejná. Své připomínky mohou na MěÚ doručit osobně, písemně, e-mailem apod.

Orlová: Studenti umí pomoci zraněným

Studenti orlovského gymnázia si osvojovali techniky první pomoci při bezvědomí, nutnosti fixace zlomených končetin, zástavě srdce, krvácení a resuscitaci.

Čtyři třídy studentů orlovského gymnázia se v úterý 21. 10. účastnily kurzu první pomoci, který pro ně připravily členky Humanitární jednotky pro poskytování 1. pomoci Českého červeného kříže z Karviné. Dýchání z úst do úst s masáží srdce se neobešlo bez pobaveného smíchu okolo stojících a se zájmem přihlížejících studentů, ale i pedagogů. „Bezradnost a neznalost bohužel často stojí v cestě pomoci zraněným, a tak je podobný nácvik víc než potřebný,“ uvedla Marie Pustelníková, místostarostka a politička pro Projekt Zdravé město a místní Agendu 21. „Hodnota takového školení je pro mladého člověka vysoká. Po dnešku si už sto dvacet studentů ve věku kolem 15 a 16 let určitě bude vědět rady a nezapanele. A tak těch devadesát minut nácviku nepochybně přinese někdy v budoucnu užitek,“ uzavírá politička.

Prostějov: Co vědí obyvatelé města o zdravé výživě? Stravují se zdravě?

Stravovací návyky obyvatel města v říjnu prověřila anketa pořádaná studenty střední zdravotnické školy v rámci Týdne zdravé výživy (6. – 10. 10.). Ten zorganizovala prostějovská radnice jako příspěvek ke kampani Zdravých měst Dny zdraví 2003. K čemu studenti dospěli?

Ankety se zúčastnilo celkem 152 občanů, z toho 106 žen. U žen byla nejvíce zastoupena věková kategorie 36 až 50 let, u mužů kategorie 51 až 65 let. „Z ankety vyplynulo, že většina jejích respondentů se snaží žít zdravě. Činí tak ale většinou nahodile, jak kdo uzná za vhodné. Ve snaze jíst zdravě se lidé nejčastěji vyhýbají jídlům připravovaným na přepáleném tuku, snaží se jíst víc zeleniny a ovoce, pijí bylinkové čaje, omezují cukry, omezují živočišné tuky, nepřejídají se, omezují konzumaci masa a uzenin. O tom, že lidé se zajímají o zdravý způsob života svědčí také fakt, že 87% dotázaných je přesvědčeno, že zdravý způsob života může ovlivnit zvýšení imunity vůči chorobám,“ uvedla Ing. Petra Vysloužilová, koordinátorka Projektu Zdravé město. Anketa dále odhalila, že zatímco **mléko** pije většina lidí (42%) pouze občas, mléčné výrobky jí denně přes polovina dotázaných (53%). Většina respondentů **vypije denně 2 litry tekutin** (45%), což představuje odborníky doporučené minimum. Více než 2 litry tekutin vypije pouze 24% dotázaných. Většina respondentů (58%) se domnívá, že **nadváhou** netrpí. Pravidelně snídá, obědvá a večeří 60% dotázaných, více než 3x denně jí 37%, pouhá 3% dotázaných jí jen jednou denně. Týden zdravé výživy pořádala prostějovská radnice ve spolupráci s prostějovským pracovištěm Krajské hygienické stanice už potřetí.

Velké Meziříčí: Den bez bolístek

Dne 4. 11. se v Jupiter klubu ve Velkém Meziříčí v soutěžním klání utkalo osm družstev dětí z mateřských škol. Děti soutěžily s nadšením. Nikdo nikomu nic nedaroval, ale vítězi byly nakonec všichni.

Akce s názvem Den bez bolístek, která byla pořádána v rámci Projektu Zdravé město, měla děti soutěžní formou upozornit na nejzávažnější příčiny úrazů a naučit je chovat se tak, aby k úrazům nedocházelo. Všechny soutěžní úkoly byly proto zaměřeny na snížení úrazovosti. Soutěž zahájil úkol Stezka obratnosti, ve kterém děti zdolávaly dráhu štafetovým způsobem. Jak se pohybovat ve městě, to byl název druhého úkolu. Zde děti nalepovaly v co nejkratší době správné barvy na semafor. Jízdu zručnosti soutěžící absolvovali na koloběžkách. A dle slov organizátorů jízdu zvládaly bravurně. Nebezpečné předměty - v dalším soutěžním úkolu děti rozlišovaly předměty, se kterými si mohou hrát a se kterými ne. Jaké to je, když nevidím - tak se jmenovala poslední soutěž, v níž děti ve dvojicích „nevidomý“ - navigátor zdolávaly překážkovou dráhu. Celý program byl doprovázen dobrou náladou, písničkami i tancem. Výkony, které děti předvedly, stály za to, takže odměnění byli nakonec všichni. O den později se v obdobné soutěži utkali žáci tří základních škol z Velkého Meziříčí.

Chrudim: Zdravé město a vy

Ve velkém sále chrudimského Muzea se 20. 11. uskutečnilo setkání u kulatého stolu s názvem Zdravé město a vy. Jednalo se o aktualizaci Plánu zdraví a kvality života.

"Kromě veřejnosti se setkání u kulatého stolu zúčastnili také zástupci Studentského parlamentu, kteří diskutovali se zástupci úřadů, komisí a organizací, jež mají na účasti v Projektu Zdravé město zájem," popisuje koordinátorka projektu Šárka Trunečková. Jak říká, nejvíce se debata točila kolem životního prostředí. Občané dali podnět například ke třídění odpadu, úpravám parkovišť a novému značení ve městě.

KONTAKT

Petr Švec
národní koordinátor Projektu Zdravé město

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10

T: +420 602 500639

E: paha@nszm.cz

W: www.nszm.cz

(Použité fotografie jsou z archivu NSZM ČR)